

L eve de diversiteit in de Monetaire Unie

2012/33

26 | 07 | 2012

 MENSEN

 WELVAART

 BESCHERMING

Etienne de Callatay
Bank Degroof
Senior fellow Itinera Institute

“**D**at zijn geen mensen zoals wij!”. Die bewering en haar varianten zijn dikwijls ‘op café’ te horen geweest als er over de Griekse crisis gesproken werd. Deze column heeft niet de bedoeling om het verschil te verduidelijken tussen gezond verstand en meeroepen met de anderen, en wil het ook niet opnieuw hebben over de omvang van de —echte of vermeende— verschillen tussen Griekenland en de andere leden ter verklaring van de huidige grote moeilijkheden binnen de eurozone. Deze column wenst wel te waarschuwen tegen wat de ideale oplossing lijkt te zijn, namelijk de Monetaire Unie zodanig herschikken dat ze alleen nog maar zou bestaan uit leden die elkaars gelijke zijn.

Als een sociaal-economische schok op alle leden van een monetaire unie hetzelfde effect zou hebben, dan zou het geen probleem zijn om een gemeenschappelijke wisselkoers aan te nemen. De moeilijkheid komt voort uit asymmetrische schokken. Er zijn daarom twee mogelijkheden om een monetaire eenmaking duurzaam te maken. Ofwel aanvaarden we de heterogeniteit tussen de leden en zorgen we voor voldoende wapens om de verschillende turbulenties het

hoofd te bieden, ofwel beperken we het lidmaatschap tot enkel homogene landen.

De vaders van de euro hebben gekozen voor heterogeniteit... maar zonder zich voldoende te bewapenen. Zij rekenden op een versnelde convergentie van de leden en ook de financiële markten deelden die hoop, zoals gebleken is uit de spectaculaire daling van de spreads vanaf het einde van de jaren negentig. Vandaag is de mislukking duidelijk. We

“

De vaders van de euro hebben gekozen voor heterogeniteit maar zonder zich voldoende te bewapenen.

”

willen hier niet voor de zoveelste keer spreken over de voor- en nadelen van een uitstap uit de Unie van landen die al te sterk verschillen van Duitsland, maar we willen wel drie gegronde argumenten aanvoeren als bezwaar tegen de voorstanders van homogeniteit.

Homogeniteit als illusie

Eerste argument. Homogeniteit is per definitie onvolledig en van voorbijgaande aard. De selectiecriteria die bepalen welke landen met Duitsland een monetair team mogen vormen, blijken vandaag te bestaan uit de evolutie van de loonkosten per eenheid product, het structurele begrotingsaldo en een gezond financieel systeem. Morgen zouden andere criteria, zoals de resultaten van het onderwijs, demografische tendensen of de houding ten opzichte van kwesties als energie, milieu of migratie, voorrang kunnen krijgen. Zij zouden grote verschillen blootleggen tussen landen die vandaag zagezegd dicht bij elkaar liggen. Zelfs voor de thema's van de dag, zoals de evolutie van lonen, begroting en financiële zaken, kunnen snel verschillen ontstaan. België lijkt niet zó sterk op Duitsland!

Tweede argument. Diversiteit is een troef en geen handicap. Terwijl heterogeniteit vandaag als

een risico wordt beschouwd, kan diversiteit toelaten om systeemrisico's te spreiden en de voordelen van specialisatie te vergroten. Dankzij specialisatie veroveren de sterkeren afzetgebieden en kunnen de zwakkeren hun achterstand wegwerken. Ze stimuleert de confrontatie van ideeën en verplicht om argumenten scherper te formuleren. Wie dat een veel te intellectuele visie vindt, moet maar eens nagaan wat de wisselkoers zou zijn geweest van een monetaire zone die alleen uit de sterkste landen had bestaan. Dergelijke zone zou aan heel wat meer kwellingen blootstaan dan de exporterende landen met een sterke munt vandaag moeten doorstaan.

Prikkel van de integratie

Laatste argument. Heterogeniteit verplicht om vooruitgang te boeken op het vlak van de politieke, sociale en culturele integratie van Europa, terwijl homogeniteit enkele zou toelaten om samen te leven. Dankzij heterogeniteit worden er vandaag solidariteitsmechanismen bedacht, zien we migratiebewegingen van zuid naar noord en worden de verkiezingen in Griekenland in heel Europa besproken. We wensen onze gevoelens echter niet zo ver door te drijven dat we ons verheugen over de huidige verschillen, die aan de basis liggen van een zeer negatieve onzekerheid. Maar we willen niet afwijken van

de weg van de noodzakelijke
convergentie en ons beperken tot
landen die elkaar gelijke zijn.

Etienne de Callatay

Bank Degroof
Senior fellow Itinera Institute

Verscheen in De Tijd op 14 juli
2012

Voor duurzame economische groei
en sociale bescherming.